

Marianne Miriam Cordosa Nagler

Noget om 200 års jødisk kunst og kultur – fortællinger om kunstsamlingen i Mosaik Troessamfund set i historisk kontekst

Mosaik Troessamfund/Det Jødiske Samfund i Danmark

2019, 186 sider

ISBN: 8799723119

Af Merete Næsbye Christensen

Det er en meget smuk bog, som Marianne Miriam Cordosa Nagler har kreeret om kunstsamlingen i Det Jødiske Hus. Allerede forsiden viser en række fine portrætter af kendte danske jøder, og bagsiden er *up to date* med et billede af legeskulpturen i Synagogens gård, opstillet i 2017 som gave fra Dan Uzans Mindefond. Bogen vil vække glæde hos alle historisk og kunsthistorisk interesserede personer. Fotografierne af Leslie Rabuchin og layoutet af Frank Ruszkai repræsenterer et meget smukt arbejde.

Bogen er tilegnet afdøde inspektør ved Troessamfundet Per Koch, som har bistået med ophængningen af billederne – foruden alt det andet, han har udført med så stor omhu gennem årene.

Bogen er opdelt i fem dele:

Første del: Synagogen.

Anden del: Rabbinere og lærde fra 1800-2018.

Tredje del: Jødefejden 1813 og 1819 og borgerportrætter i 1800-tallet.

Fjerde del: Kunst fra 1900-1945.

Femte del: Kunst fra midten af 1900 til 2018.

I første del, Synagogen, vil jeg fremhæve side 18-19, hvor Joel Ballins "Procession i Synagogen ved Løvsalsfesten, Simchat Torah" fra 1841 er afbildet. Her er "zoomet" ind på forskellige detaljer, som mange næppe har været bekendt med før. I sin tid var der tale om, at netop dette billede skulle have prydet forsiden af jubilæumsbogen fra

1984 *Indenfor Murene*, men det endte som bekendt – som altid – med at blive "Det Nathansonske familiebillede". Nu kan vi glæde os over Joel Ballins billede i en god gengivelse med spændende detaljer.

I del to, Rabbinere og lærde fra 1800-2018, får man en hel rabbinerhistorie suppleret med andre lærde folk samt i mange tilfælde også rabbinerfruerne.

Del tre er meget omfattende og rummer vel kernen i samlingen: de mange portrætter af jødiske borgere i 1800-tallet. Marianne M.C. Nagler har anført et sted, at det nok var vigtigt med billeder af en *handy* størrelse, da man stadig kunne forestille sig et hurtigt opbrud. En sørgelig tanke – men måske realistisk.

Anmeldelser

Fjerde del rummer kunst fra 1900-1945. Interessant er her – blandt meget andet – at Frans Martin Henriques' billede af repræsentanterne for Det Mosaiske Troessamfund fra 1921 ses som komponeret med inspiration fra 1400-tallets nadverbilleder (s. 140-143).

Femte del rummer kunst fra midten af 1900-tallet til begyndelsen af 2000-tallet. Her er værker udført af Jeppe Eisner, Marianne M.C. Nagler selv, Per Arnoldi, Peter Brandes, Tal R., Emely Gernild, Zohar Gev og Joseph Salamon.

Man kan glæde sig over, at det med den øgede åbenhed – ikke mindst ved Den Jødiske Kulturfestival – vil blive muligt for mange flere at nyde kunsten i Det Jødiske Hus med baggrund i denne bog.

Bogen har velfortjent været positivt anmeldt i flere sammenhænge, for eksempel i *Kristeligt Dagblad* lørdag den 11. maj 2019. Her nævner journalisten Lise Kabell Søgaard, at "[b]ogen, vi sidder med (...) er det første rigtige katalog over de billeder, som befinder sig i trossamfundets kunstsamling". Hvis man mener det første *illustrerede* katalog, så er det sandt, men i 2002 udgav Erik Henriques Bing bogen *En Jødisk Kunstsamling 1902-2002*, som udgør en stor del af grundlaget for indeværende bog (se note s. 13 – bogen savnes dog i litteraturlisten). Bogen står i gæld til flere forgængere, som det altid er tilfældet: kataloget fra Jødisk Udstilling i 1908, den af Miriam Gelfer Jørgensen redigerede *Dansk Jødisk Kunst* (1999) og som nævnt Erik Henriques Bings katalog. Vi står jo alle på skuldrene af forgængerne.

Jeg kan varmt anbefale bogen, som sikkert hurtigt får brug for et nyt oplag. Her bør man nok læse ekstra korrektur (s. 179 er Dan Uzans Mindefond blevet til "mindeond"), og det omfattende navnerregister side 185 og frem mangler sidehenvisninger, hvilket er en skam. Men hvor er det godt, at vi nu har dette smukke værk at glædes over.